
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2010:5

Stöd till församlingars och stifts internationella engagemang

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:37 av Leif Nordlander som föreslår att Kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att utreda möjligheterna för Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete att stödja projekt som initieras och utvecklas lokalt. Utskottet understryker vikten av att värna och stötta ett starkt lokalt engagemang i internationell mission och diakoni men anser inte att ett särskilt utredningsuppdrag är motiverat och föreslår därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:37.

Motionens förslag

Motion 2010:37 av Leif Nordlander, Stöd till församlingars och stifts internationella engagemang

Kyrkomötet beslutar uppdra åt Kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för och konsekvensen av att Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete bistår församlingar och stift i genomförande av projekt som utvecklats mellan församling/stift i Sverige och i utvecklingsländer.

Bakgrund

2004 års Kyrkomöte betonade att lokala initiativ var viktiga

Kyrkomötet behandlade 2004 en motion av Kerstin Bergman (motion 2004:34) om lokala initiativ inom internationell mission och diakoni. Kyrkomötet gav då Kyrkostyrelsen till känna vikten och betydelsen av att främja lokala initiativ inom internationell mission och diakoni. Utskottet sade i sitt betänkande (Eu 2004:3):

Människor har svårt för det anonyma delandet av resurser och liv och har behov av att konkret veta vem och vad deras engagemang handlar om. Människors kreativitet måste få komma till uttryck Samtidigt kan det finnas en spänning mellan de enskilda initiativen ... och det gemensamma ansvarstagandet. Utskottet konstaterar därför att det är angeläget för den nationella nivån att vara flexibel och lyhörd i relation till stift och församlingar.

Inom ramen för den arbetsfördelning som kyrkoordningen anger så utgör de lokala initiativen ett viktigt komplement till och en förutsättning för Svenska kyrkans gemensamma åtaganden.

Den nationella nivån ska planera, följa upp och samordna internationell mission och diakoni

Den nationella nivåns uppdrag när det gäller internationell mission och diakoni definieras av Kyrkostyrelsen i instruktionen för Nämnden för internationell mission och diakoni (SvKB 2009:7). Där framgår att nämnden ska utarbeta långsiktiga mål, strategier och göra erforderliga prioriteringar i den internationella verksamheten. Vidare framgår att nämnden ska samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Nämnden har också andra uppgifter.

Många projekt och partner möter samma krav på planering och uppföljning

Genom Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete, stödjer Svenska kyrkan i dag mer än 400 humanitära projekt och utvecklingsprojekt i samarbeten med sju multilaterala och globala partner och cirka 130 regionala eller lokala partner. På den nationella nivån görs i dag ingen skillnad mellan olika insatser eller partner när det gäller krav på planering, uppföljning och återkoppling. När det gäller de administrativa insatser som krävs av partner och av Svenska kyrkan spelar varken parternas storlek eller administrativa kapacitet eller insatsens storlek i princip någon roll. Statliga och andra stora finansiärers ökande krav på tydlig och detaljerad resultatredovisning och annan återkoppling bidrar till en strävan efter att i ökad utsträckning skapa stora samarbeten och program för att därigenom minska den administrativa belastningen för varje enskild insats.

Initiativ i stift och församlingar blir vanligare

Samtidigt märks det att internationella kontakter ökar hos stift och församlingar och intresset för samarbeten med den nationella nivån kring bland annat utveckling av vänrelationer och ”ömsesidighet i mission” växer.

Utskottets överväganden

Problemen är kända och sökandet efter lösningar pågår redan

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2010:37.

En väl skött verksamhet och det lokala engagemanget är både mål och förutsättning

Ett starkt lokalt engagemang i Svenska kyrkans internationella arbete är en nödvändig förutsättning för att Svenska kyrkan genom sitt internationella och ekumeniska arbete ska kunna vara en aktiv del av den världsvida kyrkan. Ett sådant engagemang måste vinnas på nytt i varje tid och i varje generation. I dag har allt fler människor många internationella kontakter och personlig erfarenhet av resor utomlands. Många har också kontakt med flera olika organisationer som kanaliserar människors engagemang för rättvisa, fred och en hållbar miljö nu och i framtiden. Detta medför att kyrkan inte kan räkna med ett självskrivet stöd ens bland människor som för 15 till 20 år sedan inte såg något alternativ till dåtidens SKM (Svenska Kyrkans Mission) och Lutherhjälpen för sitt engagemang.

Ekumenikutskottet bejaktar den utveckling som den internationella verksamheten genomgått med en allt närmare koppling till församlingsverksamheten. Utskottet glädjer sig också åt de ökade möjligheter till direkt stöd för denna verksamhet som getts församlingarna i samband med relationsändringen år 2000. Denna verksamhet kan nu framträda tydligare som en del av kyrkans grundlägg-

ande uppdrag genom benämningen *Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete*. Det är också nödvändigt att systematiskt utveckla en sådan gemensam verksamhet med prioritering, planering, genomförande och uppföljning av de samarbeten som bedrivs med partner i olika delar av världen så att dessa samarbeten blir effektivare och mer framgångsrika. Risker för personberoende, korruption och felaktig hantering av resurser behöver minimeras.

Engagemang bygger på personliga relationer och personlig övertygelse

Människors engagemang bygger i stor utsträckning på kunskap grundad i personliga erfarenheter och levande relationer mellan människor och grupper av människor. Om Svenska kyrkans internationella mission och diakoni blir alltför storskalig och upplevs som byråkratisk finns det en risk att den stöter ifrån sig engagerade människor. Dessa kan då komma att välja mer direkta vägar för att kanalisera sitt värdefulla engagemang och sina resurser. Ekumenikutskottet uppskattar motionärens intention att bygga fler broar mellan kunskap och metoder på kyrkans nationella nivå och engagemang och nära relationer i församlingar och stift.

Sett i detta ljus beklagar utskottet att antalet utsända medarbetare minskar och att det därigenom finns färre som kan berätta om arbetet i internationell mission och diakoni utifrån personlig kunskap och erfarenhet. Utskottet beklagar också att det finns de som upplevt att goda och livskraftiga lokala projektinitiativ haft svårt att vinna gehör hos ansvariga på *Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete*.

Det finns många exempel på gemensamma insatser och delad insikt

Ekumenikutskottet välkomnar samtidigt det viktiga arbete som bedrivs för att stärka relationerna mellan alla kyrkans olika delar som engagerar sig i *Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete*. Återkommande överläggningar och arbetskonferenser nationellt och stiftsvis utgör ett av flera medel för att samordna arbetet och samtidigt bejaka och främja lokala initiativ. I dessa sammanhang diskuteras regelbundet olika sätt för individer och grupper att få uppleva resultatet av sitt engagemang på ett personligt och konkret sätt. Ett exempel på detta är ju *Ung i den världsvida kyrkan*. Pågående projekt för att utveckla vänrelationer mellan stift och församlingar i Sverige och i södra Tanzania är ett annat gott exempel.

Det problem som motionären pekar på är alltså känt både på Svenska kyrkans nationella nivå och i församlingar och stift. Ambitionen att utveckla arbetet inom *Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete* som ett sätt för varje församling att uttrycka sig som en del av den världsvida kyrkan delas förhoppningsvis av alla delar av kyrkan. Målet är att ett engagemang i *Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete* ska ses som en naturlig del av församlingsverksamheten och som en angelägenhet inte bara för ombud och eldsjälur utan för varje kyrkoråd och varje kyrkoherde och för alla andra som engagerar sig i församlingslivet. För att nå dit krävs lyhördhet, flexibilitet och öppenhet hos ansvariga på kyrkans nationella nivå och en beredskap att se fördelar med gemensam prioritering, samordning, planering och utveckling av detta arbete lokalt. Fördelar som dock måste påvisas genom ett aktivt informationsarbete av Svenska kyrkans nationella nivå.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att problem och önskad inriktning är känd och att det pågår arbete för att utveckla verksamheten i den riktning som är önskvärd. Att tillsätta en särskild utredning bedöms därför inte vara nödvändigt.

Uppsala den 30 september 2010

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Bengt Åke Gustafsson, Evy Annér, Lina Larhult, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik Arthur Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Aleksander Radler, Anders Novak, Tomas Jansson, Terence Hongslo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Göran Karlsson, Solveig Lundström, Ronald Jacobsson, Kristina Lejdström, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenqvist, Olof Hasslow, Margit Borgström, Agneta Hyllstam, Kjell Petersson, Jan-Anders Ekelund.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.